

Защо монополите не са в закона за досиетата

Написано от Христо Христов
Понеделник, 01 Април 2013 19:56

През последните два месеца станахме свидетели на обществен гняв срещу монополите, който роди всевъзможни предложения от навяващата спомени за комунизма национализация, до отнемане на лицензите, а в някои от електроразпределителните дружества влязоха дори прокурори, демонстрирайки някаква закъсняла активност.

Общо обаче е мнението, че монополните структури в България са непрозрачни. Както много удачно адвокат Александър Кашъмов от фондация „Програма достъп до информация“ [посочи миналата седмицата](#) на специална пресконференция такива мастодонти като Българския енергиен холдинг и Националната електрическа компания дори не са задължени по закон да предоставят достъп до обществена информация.

Има и още една голяма празнота, на която никой, включително и политическите сили, които вече ухажват предизборно избирателите, не са се сетили да запълнят. Става въпрос за отсъствието на монополите от закона за досиетата.

Така тяхната непрозрачност още повече се сгъстява, тъй като по отношение на тях законодателят не е приложил формулата, „за да се знае кой кой е в държавата“. Именно тя стана основата на приетия с политически консенсус в края на 2006 г. закон за разкриването на сътрудниците на бившата Държавна сигурност и разузнавателните органи на Българската народна армия (БНА).

Тогавашно беше прието да подлежат на проверка четирите власти – законодателната, изпълнителната, съдебната и местната. Към тях условно можем да прибавим и петата власт – медиите. Отделно беше включен широк кръг от държавни институции, а също така и икономическия сектор.

Включени са проверки на дружествата, които извършват хазартна дейност,

Защо монополите не са в закона за досиетата

Написано от Христо Христов
Понеделник, 01 Април 2013 19:56

едноличните търговци – радио – и телевизионни оператори, дори едноличните търговците и предприятията, осъществяващи електронни съобщения. Онова, което липсва е точно монополите. Енергийният сектор го няма. Не е ли той по-важен от гореизброените позиции? Въпросът ми е риторичен. Разбира се, че е по-важен. Случайно или пък изобщо неслучайно енергетиката е пропусната.

През декември ГЕРБ разшири приложението на закона за досиетата, като прие да бъдат огласени [агентите сред дружествата и държавните институции, свързани с приватизацията.](#) Едно добро решение. Монополите обаче не са били обект дори на коментар.

Миналата година Синята коалиция внесе един закъснял, но интересен законопроект. Той се отнасяше за приемането частична лустрация спрямо лица свързани с комунистическите тайни служби в няколко области. Едно от [новите предложения бе на лустрация да подлежат ръководните органи](#) на част от монополите, свързани с енергетиката като Националната електрическа Компания ЕАД, ръководните органи на Българския Енергиен Холдинг ЕАД, както и дружествата с преобладаващо държавно участие. През септември 2012 г. законопроектът беше отхвърлен, след като депутатите от ГЕРБ гласуваха „въздържал се“.

Няма обаче никаква пречка празнината в закона за досиетата да се приеме нова поправка, в която монополите и енергийния сектор да бъдат прибавени. Разбира се, това може да бъде направено от онази партия и мнозинство, които имат политическа воля да го сторят.

На фона на останалите институции и държавни структури, чиито ръководства подлежат проверки, енергийният сектор просто изглежда, че се ползва с чадъра на някакъв невидим параграф 12, същия като истинския, който допреди [три месеца осигуряваше закрилата на сътрудниците на комунистическите тоталитарни служби](#) в съвременните разузнавателни служби на България.